

SXEDIO.E99

8.10.1941: ΤΟ ΑΚΕΛ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΣΤΟ Α ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΤΟΝΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ένα από τα δυο σημαντικά έγγραφα που ενέκρινε το Α Παγκύπριο Συνέδριο του ΑΚΕΛ που πραγματοποιήθηκε στις **5 Οκτωβρίου 1941** στο θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό και το οποίο δόθηκε στη δημοσιότητα στις **8 Οκτωβρίου 1941** ήταν το Πρόγραμμα δράσης του Κόμματος.

Στην αρχή του Προγράμματος αναφερόταν ότι αυτό τέθηκε αρχικά και εγκρίθηκε στην Ιδρυτική Συνέλευση του Κόμματος στις **14 Απριλίου 1941** στη Σκαρίνου και πήρε την τελική του μορφή, ύστερα από εισηγήσεις, προσθήκες και αλλαγές στο Α Παγκύπριο Συνέδριο του κόμματος που έγινε στις **5 Οκτωβρίου 1941**.

Το Πρόγραμμα έχει ως εξής:

1. Η ανάπτυξη των μεταλλείων και της μικράς ελαφράς βιομηχανίας, η επέκταση του οδικού δικτύου και της συγκοινωνίας με το εξωτερικό, η μερική πρόοδος στην εντατική καλλιέργεια της γης κατά τα είκοσι τελευταία χρόνια, είναι γεγονότα που προκάλεσαν ουσιώδεις αλλαγές στην οικονομία της νήσου, βοήθησαν ν' αναπτυχθεί το εσωτερικό και το εξωτερικό εμπόριο και τα σχετικά μ' αυτό επαγγέλματα και τέλος να εξυψωθεί το διανοητικό και εκπολιτιστικό επίπεδο του λαού.

2. Ωστόσο η Κύπρος παραμένει, ως σήμερα, χώρα κυρίως αγροτική σημαντικά καθυστερημένη τόσο στην αγροτική οικονομία, όσο και σ' όλους τους άλλους παραγωγικούς τομείς της εθνικής οικονομίας.

Στη Γεωργία επικρατούν οι μικρές σκορπισμένες αγροτικές οικονομίες (νοικοκυριά) στην καλλιέργεια χρησιμοποιούνται κυρίως πρωτόγονες μέθοδοι εργασίας και τα βασικά παραγωγικά στρώματα των αγροτών είναι υποδουλωμένα

οικονομικώς.

Στην ελαφρά βιομηχανία, αν εξαιρέσει κανείς ελάχιστα εργοστάσια πούναι εφωδιασμένα με νεώτερες μηχανές (ΚΕΟ, εργοστάσια δοντιών, κουμπιών κλπ) τα άλλα χρησιμοποιούνε μηχανήματα παληού τύπου και στα περισσότερα επαγγέλματα επικρατεί συνήθως, το σύστημα του εργαζομένου μικροεργοδότη του κάλφα και του "τσιρακιού".

Στις μεταλλευτικές επιχειρήσεις η τελειοποίηση των μέσων της ανόρυξης του μεταλλεύματος δε συμβαδίζει με τα μέτρα για την προστασία της εργατικής τάξης, κι έτσι οι συνθήκες κάτω απ τις οποίες ζούνε και δουλεύουν οι μεταλλωρύχοι, είναι αφάνταστα τραγικές.

3. Η έλλειψη προστατευτικής πολιτικής και κρατικής φροντίδας για τα ζητήματα που αφορούνε τους εργάτες τους αγρότες και τον εργαζόμενο λαό γενικά οξύνει ακόμη πιο πολύ την κατάσταση κι αποτελεί σήμερα την κυριώτερη αιτία τόσο για την καθυστέρηση της εθνικής οικονομίας όσο και για το χαμηλό επίπεδο της ζωής των λαϊκών μαζών.

Ως σήμερα ουσιώδης Νομοθεσία για την προστασία της εργατικής τάξης δεν έχει θεσπισθεί και μονάχα κατά τα τελευταία χρόνια άρχισε να γίνεται λόγος, ότι το ζήτημα μελετάται απ'την Κυβέρνηση. Η εργατική τάξη είναι εκτεθειμένη στις εκμεταλλευτικές διαθέσεις των εργοδοτών. Η μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών (φτωχά και μεσαία στρώματα) βρίσκεται στα χέρια των εμπόρων, των τοκιστών, της γεωργικής Τράπεζας, κι ο τελευταίος νόμος "περί ανακούφισεως των αγροτών" από τα αγροτικά χρέη φαίνεται πως δεν έχει προσφέρει πραγματική ανακούφιση στην πλειοψηφία των παραγωγών. Ο επιδιωκόμενος σκοπός με τον νόμον "περί ανακούφισεως των αγροτών" απέτυχε να διευθετήσει ικανοποιητικά, για τον γεωργό, τα χρέη και οι ευκολίες στην πληρωμή των χρεών δεν θα επιφέρουν καμμιά ουσιώδη μεταβολή στον κατεστραμμένο παραγωγό. Οι συνθήκες ζωής της αγροτικής οικογένειας είναι πραγματικά απερίγραπτες.

4. Το φορολογικό και δασμολογικό σύστημα είναι αναχρονιστικό κι αντιλαϊκό βαρύνει καταθλιπτικά τις αγροτικές παραγωγικές τάξεις και όλα τα άλλα στρώματα του εργαζομένου λαού (κτηματικός, σχολικός και επαγγελματικός φόρος, ψηλοί δασμοί πάνω στα είδη πρώτης ανάγκης κλπ). Σε πάρα πολλές περιπτώσεις οι κτηματικοί και άλλοι φόροι απορροφούν το **1/3** του καθαρού εισοδήματος αγροτών που καλλιεργούν πλήρως τα κτήματά τους.

Αντίθετα, εύπορες τάξεις- βιομήχανοι μεγαλέμποροι και μεγαλοκτηματίες- φορολογούνται πάνω στην ίδιαν σχεδόν βάση που φορολογείται ο εργαζόμενος λαός, χωρίς να λογαριάζονται τα μεγάλα εισοδήματα και τα νεκρά τους κεφάλαια. Οι μεταλλευτικές και οι άλλες βιομηχανικές επιχειρήσεις επιβαρύνονται με ασήμαντη φορολογία.

Η έλλειψη αρδευτικών έργων και η περιοδική ανομβρία προξενούσε κατά καιρούς μεγάλες συμφορές στον εργαζόμενο λαό. Η μή εξασφάλιση τακτικών και ευνοϊκών αγορών στο εξωτερικό για τα κυπριακά προϊόντα, κυρίως τα αγροτικά, δημιουργεί κατάσταση αβεβαιότητας στον Κύπριο παραγωγό, που παράγει χωρίς προοπτικές και γίνεται έρμαιο των περιστάσεων. Η πολιτική των μονοπωλίων (στα κρασιά, καπνά κλπ) μονόπλευρα κι αποκλειστικά ευνοϊκή για τα συμφέροντα των μονοπωλιακών εταιρειών, έχει προκαλέσει σοβαρές καταστροφές σε μερικά βασικά προϊόντα, έτσι που οι παραγωγοί να μη μπορούν να εξασφαλίσουν απ' αυτά ούτε τα έξοδα παραγωγής.

5. Έτσι η Κύπρος με τον φυσικό της πλούτο και με το εύφορο για κάθε καλλιέργεια έδαφος της, η Κύπρος που με μια πατρική κυβερνητική φροντίδα κι ένα συνεχές ενδιαφέρον γύρω από τα προβλήματα του εργαζομένου λαού και της εθνικής οικονομίας, θα μπορούσε σήμερα να έχει εξασφαλισμένη άνετη ζωή για όλα ανεξαιρέτα τα εργαζόμενα στρώματα βρίσκεται σε χρόνιο μαρασμό με βουτυγμένες στα χρέη και χωρίς όρεξη για δουλειά τις αγροτικές παραγωγικές τάξεις και την εργατική τάξη απόλυτα απροστάτευτη και υποσιτιζόμενη. Τα ουσιώδη προβλήματα της εθνικής

οικονομίας και τα βασικά αιτήματα της εργατικής τάξης και των εργαζομένων (αγροτικών και μικροαστικών τάξεων) παραμένουν αμελέτητα και άλυτα.

Η ανεργία επίσης αποτελεί βασικό γνώρισμα της εργατικής τάξης και επιδρά κατά σημαντικό βαθμό στη ζωή όλων των άλλων στρωμάτων του εργαζομένου λαού.

6. Από την εθνική άποψη, η καταπληκτική πλειοψηφία **5/6** περίπου **300** χιλ.) του κυπριακού λαού, είναι Έλληνες το δε δεύτερο σύνοικο γηγενές στοιχείο είναι τουρκικό. Ωστόσο, το μεταναστευτικό ρεύμα των τελευταίων χρόνων έχει δημιουργήσει στις Κυπριακές πόλεις μερικές ξένες παροικίες, όπως την Αρμενική, την Εβραϊκή, την αγγλική κλπ που κάθε μια τους παίζει ανάλογο ρόλο στην οικονομία του Νησιού.

Τα δύο γηγενή στοιχεία, το ελληνικό και το Τουρκικό ζούνε σήμερα με πλήρη αρμονία και καμιά φυλετική ή εθνική αντιζηλία δεν τα χωρίζει. Περί πλέον οι εργατικές και εργαζόμενες τάξεις όλων των συνοίκων στοιχείων αντιμετωπίζουν κατά τον ίδιο δύσκολο τρόπο τα οικονομικά τους ζητήματα.

7. Η Κυβερνητική τακτική κατά τα τελευταία χρόνια που έτεινε στην άρνηση της εθνικής συνείδησης τόσο του Ελληνικού όσο και του Τουρκικού στοιχείου, ονομάζοντας στα επίσημα έγγραφα τους Έλληνες "Χριστιανούς" και τους Τούρκους "Μωαμεθανούς" δεν έχει κατορθώσει άλλο από το να οξύνει τη δυσαρέσκεια του λαού κατά της αδικαιολόγητης αυτής τακτικής. Ο Ελληνικός και ο Τουρκικός πληθυσμός της Νήσου μας είναι πληθυσμός με ακλόνητη εθνική συνείδηση και παράδοση και κανένα μέτρο δεν μπορεί να καταστρέψει την εθνική υπόστασή τους. Επομένως και η πολιτική επέμβαση της Κυβέρνησης στα εκκλησιαστικά ζητήματα του λαού, καθώς και στο εκπαιδευτικό ζήτημα, που στηρίζεται πάνω στην εθνική συνείδηση του λαού, εδημιούργησαν οξύτατη διάσταση μεταξύ λαού και Κυβέρνησης.

8. Η στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων του

λαού, που ολοκληρώθηκε με τα γεγονότα του **1931** και η επιβολή ολότελα απολυταρχικού καθεστώτος έχει δημιουργήσει ακόμα μεγαλύτερο χάσμα μεταξύ του λαού και της Κυβέρνησης. Η πολιτική της δημιουργίας διαφόρων γνωμοδοτικών σωμάτων, ο διορισμός στα σώματα αυτά προσώπων που καμμιά σχέση δεν είχαν με τον εργαζόμενο λαό και τα συμφέροντα του, η αντικατάσταση όλων των αιρετών αρχών του λαού (δημοτικά συμβούλια, χωριτικές αρχές εφορείες, εκπαιδευτικά συμβούλια κλπ) ήταν μέτρα που όχι μονάχα μεγάλωναν τη δυσαρέσκεια του λαού, αλλά και συνεχώς χειροτέρευαν την οικονομική του κατάσταση.

9. Τόσο στα οικονομικά όσο και στα πολιτικά αιτήματα του λαού η Κυβέρνηση δεν έδινε την προσοχή που έπρεπε και οι Κυπριακές εφημερίδες που σε διάφορες περιπτώσεις εγίνονταν τα εκφραστικά όργανα του λαού, υποβάλλονταν κατά καιρούς σε λογοκρισία και υποχρεώνονταν να σταματήσουν την έκδοση τους προσωρινά ή και για πάντα ακόμα, γιατί είχαν υποστηρίξει το ένα ή το άλλο ζωτικό ζήτημα του λαού αντίθετα προς τις κυβερνητικές απόψεις.

10. Η τελευταία απόφαση της Κυβέρνησης για την παραχώρηση γενικού εκλογικού δικαιώματος προς ανάδειξη των δημοτικών αρχών (με περιωρισμένη ωστόσο εξουσία) αποτέλεσε το μόνο παρήγορο και συγκεκριμένο σημείο, ότι η Κυβέρνηση άρχισε να δίδει ακρόαση στην επίμονη και σταθερή φωνή του εργαζόμενου λαού. Ωστόσο το γεγονός αυτό για την παραχώρηση μονάχα των πιο πάνω δικαιωμάτων, δεν αποτελεί ικανοποιητικό τεκμήριο πως η Κυβέρνηση έχει αποφασίσει να ικανοποιήσει όλα τα ουσιώδη οικονομικά και ζωτικά αιτήματα του εργαζόμενου λαού. Η κινητοποίηση, επομένως, της εργατικής τάξης και του εργαζόμενου λαού γενικά, γύρω από τα καθημερινά και γενικά τους αιτήματα αποτελεί τη μόνη εγγύηση πως θα τα προσέχει η Κυβέρνηση όσο πρέπει.

11. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, η οργάνωση του Ανορθωτικού Κόμματος του Εργαζόμενου Λαού Κύπρου

(ΑΚΕΛ) που στη βάση των διεκδικήσεων του θα θέσει τα πολιτικο-οικονομικά και γενικότερα αιτήματα της εργατικής τάξης και του εργαζομένου λαού, είναι απαραίτητη και επίκαιρη.

Σκοπόν έχει το ΑΚΕΛ ν' αποτελέσει τον πιο ουσιώδη παράγοντα στη λύση όλων ανεξαιρέτα των προβλημάτων της εργατικής τάξης, της εργαζομένης αγροτικής τάξης και των εργαζομένων στρωμάτων της πόλης.

12. Το ΑΚΕΛ πρεσβεύει τις αρχές της λαϊκής Δημοκρατίας, που θέτει σα βάση της την αποκλειστική εξυπηρέτηση των συμφερόντων του εργαζομένου λαού.

Το ΑΚΕΛ αντιτίθεται σφοδρά προς τη διχτατορία του πλούτου και το φασισμό που τους είναι άσπονδος και αμείλικτος εχθρός. Το ΑΚΕΛ πιστεύει ακόμα πως δεν είναι δυνατό να υπάρξει συνταύτιση και αρμονία συμφερόντων ανάμεσα στην εργατική τάξη, τις εργαζόμενες αγροτικές τάξεις καθώς και τα εργζόμενα στρώματα της πόλης από τη μια και του μεγάλου κεφαλαίου από την άλλη.

Ο αγώνας της εργατικής τάξης, των εργαζομένων αγροτικών τάξεων (φτωχών και μεσαίων χωρικών) και των εργαζομένων στρωμάτων (επαγγελματιών, μικροκαταστηματάρχων κι εργαζομένων επιστημόνων) είναι αγώνας κοινός στη διεκδίκηση καλλιτέρων συνθηκών εργασίας και ζωής. Το ΑΚΕΛ υπερασπίζει μ' όλες του τις δυνάμεις τα συμφέροντα αυτά ενάντια σ'όποιαδήποτε αντίθετα συμφέροντα.

13. Στον καθημερινό του συστηματικό αγώνα το ΑΚΕΛ θ' αγωνιστεί εφ' όσον η νήσος αποτελεί τμήμα της Βρετανικής αυτοκρατορίας νομιμόφρονα και πάντα μέσα στα πλαίσια του νόμου για τις πιο κάτω ουσιώδεις διεκδικήσεις του εργαζομένου λαού:

α). Για την πλήρη ελευθερία του τύπου, του λόγου και των συγκεντρώσεων, καθώς και επαγγελματικής και πολιτικής οργάνωσης.

β). Για την πλήρη αναγνώριση της εθνικής υπόστασης των συνοίκων στοιχείων της Νήσου, την ελευθερία της Εκκλησίας να λύει τα ζητήματα της

χωρίς καμιά απολύτως επέμβαση της Κυβερνητικής Αρχής.

γ). Για την πλήρη καινοτική ελευθερία τόσο στους δήμους όσο και στις αγροτικές κοινότητες, για την πλήρη εξαφάνιση του συστήματος των διορισμών και ανάδειξη όλων των αρχών υπό του λαού.

δ). Για υπεύθυνη και υπόλογη απέναντι του Λαού Κυβέρνηση που να προέρχεται από Βουλή εκλεγόμενη με γενική καθολογική και αναλογική ψηφοφορία όλων των συνοίκων στοιχείων.

ε). Για καθολογική υποχρεωτική εκπαίδευση μέχρι της ηλικίας των **14** χρόνων με πλήρη εξασφάλιση όλων των συνθηκών για μια τέτοια εκπαίδευση.

στ. Για πλήρη εργατική νομοθεσία που να εξασφαλίζει τον εργάτη και τους εργαζομένους των ελεύθερων επαγγελμάτων από όλους τους κινδύνους (ανεργία, γηρατεία, ανικανότητα, δυστυχήματα) για οκτάωρη καθημερινή εργασία, για μεροκάματο που να ανταποκρίνεται προς τον τιμάριθμο της ζωής και την ειδικότητα του εργάτη. εξασφάλιση του δικαιώματος της ανάπαυσης και της μόρφωσης και ανέγερση πολυκατοικιών ή εργατικών συνοικισμών για τους εργάτες.

ζ). Για την πλήρη προστασία και εξασφάλιση των αγροτικών παραγωγικών τάξεων, οργάνωση Αγροτικής Τράπεζας, καθαρά εξυπηρετικής των συμφερόντων των παραγωγών, παραχώρηση της γης στους καλλιεργητές της, κατάργηση της ιδιοκτησίας των ποταμών, σε οποιονδήποτε κι αν ανήκουν χωρίς ή αποζημίωση να βαρύνει τον καλλιεργητή, εξασφάλιση αγροτικών εργαλείων και σπόρου για τα πτωχότερα στρώματα και λύση γενικά των αγροτικών προβλημάτων με βάση όλες τις νεώτερες κατακτήσεις της επιστήμης.

η). Για την πλήρη προστασία των αγροτικών μας προϊόντων, οριστική εγκατάλειψη της πολιτικής των μονοπωλίων, εξεύρεση ευνοϊκών αγορών στο εξωτερικό, συγκοινωνιών και ενθάρρυνση των παραγωγικών καταναλωτικών και εξαγωγικών συνεταιρισμών των αγροτών.

θ). Για την αναπροσαρμογήν της φορολογικής και δασμολογικής πολιτικής με αντικατάσταση του δασμού των ειδών πρώτης ανάγκης με τη δασμολογική επιβάρυνση των ειδών πολυτελείας κλπ. Ο φόρος εισοδήματος και νεκρών κεφαλαίων να αντικαταστήσει τους διάφορους φόρους που βαρύνουν τον λαό.

Στην καθημερινή του δράση το ΑΚΕΛ φροντίζει για την επίλυση των ζητημάτων των εθνικών μειονοτήτων μέσα στο πλαίσιο των πιο πάνω καθηκόντων. Ακόμη τα ζητήματα τα σχετιζόμενα με την χειραφέτηση της γυναίκας και ειδικά με την καλλιτέρευση της οικονομικής θέσης της εργαζομένης γυναίκας, βρίσκονται πάντα στο κέντρο της προσοχής του ΑΚΕΛ.

Γενικά το ΑΚΕΛ θέτει ως σκοπό του την ακούραστη και συστηματική εργασία για την υποστήριξη όλων, χωρίς εξαίρεση των αιτημάτων του εργαζομένου λαού, για την άνθηση και ευημερία της πλούσιας και εύφορης νήσου μας, για την εξασφάλιση μιας χαρούμενης κι ευτυχισμένης ζωής στον εργαζόμενο λαό.

14. Το ΑΚΕΛ σαν Κόμμα ρεαλιστικό θα ρυθμίζει την δράση του και τις ενέργειες του πάνω στην Κυπριακή πραγματικότητα και τις διαγραφόμενες προοπτικές αγωνιζόμενο πάντα στην πρώτη γραμμή και μέσα στα πλαίσια του Νόμου.

Το ΑΚΕΛ σαν Κόμμα του εργαζόμενου λαού και της καθημερινής δράσης στηρίζει όλες τις ελπίδες του πάνω στην καλή και γερή οργάνωσή του.

Το ΑΚΕΛ πιστεύει πως χωρίς συστηματοποιημένη οργάνωση από κάτω ως επάνω, χωρίς σιδερένια πειθαρχία στις γραμμές του (οι οργανισμοί να υπακούουν πιστά και συνειδητά στους ανωτέρους τους) χωρίς τις διακλαδώσεις του σ' όλους τους τομείς της Κυπριακής ζωής, χωρίς μια συστηματική και καθημερινή καθοδήγηση δεν μπορεί να επιτύχει. Το πρόγραμμα ίσως θάναι θαυμάσιο σε περιεχόμενο και ζωντανό σε αιτήματα, θα παραμένει όμως νεκρό και ανεφάρμοστο χωρίς γερή Παγκύπρια οργάνωση που να στηρίζεται στο δημοκρατικό συγκεντρωτισμό.

15. Το ΑΚΕΛ μελετά συστηματικά όλα τα προβλήματα της Κυπριακής εσωτερικής ζωής, διατηρεί δικό του δημοσιογραφικό όργανο κατατοπίζει συστηματικά τα μέλη του πάνω σ' όλα τα προβλήματα και διεξάγει τη συστηματική ζύμωση και διαφώτιση ανάμεσα στα πλατειά εργαζόμενα στρώματα. Η καθημερινή επαφή του ΑΚΕΛ με τις μάζες του εργαζομένου λαού αποτελεί την καλλίτερη εγγύηση για την επιτυχία του πιο πάνω προγράμματος.